

Handlingsplan för miljömålen 2013-2020

Framtagen av: Helena Grimm

Datum: 2012-11-08

Antagen av: KS 2012-11-28

Bakgrund

2005 antogs miljömål för Lilla Edets kommun. För vissa av de mål som anges finns målstyrning genom miljötillsynsplanen men för många mål finns inga styrande åtgärder. Till detta behövs en handlingsplan.

För att veta nuläget och hur det förändras samlas det årligen in underlag till kommunens miljöredovisning som utgår från kommunens miljömål. Utöver denna redovisning har även en checklista besvarats av flertalet förvaltningar. Checklistans uppgift är att fånga in det arbete som pågår i kommunens verksamheter och därifrån plocka fram åtgärder som leder mot miljömålen. Förutom dessa åtgärder har nyckelpersoner inom en mängd områden fått göra en backcasting från 2020 där miljöproblemen är lösta. Detta utmynnade i några helt nya åtgärder.

Den nu framtagna åtgärdslistan är således en sammanställning av befintliga och helt nya åtgärder.

Vad ska det leda till

Genom att målstyra miljöarbetet med en handlingsplan blir det tydligare vad som behöver göras för att nå målen. Handlingsplanen revideras årligen i samband med KS sista möte före årsskiftet vilket gör att den ligger i takt med budgetarbetet.

Handlingsplanen kan också fungera som uppslag till åtgärder för alla förvaltningar som ett led i att uppfylla Kommunfullmäktiges mål.

Sammanställning av de nationella miljömålen

Här nedan listas samtliga nationella miljömål. De överstrukna målen är de som Lilla Edets kommun inte har några antagna mål för. I handlingsplanen kommer vi inte att inordna åtgärderna under respektive mål utan åtgärderna är istället ordnade efter inom vilket sakområde åtgärden genomförs. För mer information om vilka miljömål som kommunen tagit läs Lilla Edets kommuns miljömål (antagen av KF 2005-04-27).

1. Begränsad klimatpåverkan	10. Hav i balans samt levande kust och skärgård ej aktuell
2. Frisk luft	
3. Bara naturlig försurning	11. Myllrande våtmarker
4. Giftfri miljö	12. Levande skogar
5. Skyddande ozonskikt	13. Ett rikt odlingslandskap
6. Säker strålmiljö	14. Storslagen fjällmiljö ej aktuell
7. Ingen övergödning	15. God bebyggd miljö
8. Levande sjöar och vattendrag	16. Ett rikt växt- och djurliv har tillkommit senare
9. Grundvatten av god kvalitet	

Handlingsplanen och åtgärdslistans uppdelning

För att förenkla för användaren av handlingsplanen och åtgärdslistan är dessa uppdelade enligt nedanstående. Åtgärdslistans Excel-version är även den uppdelad på samma sätt och med samma numrering för att underlätta sökningar mellan de olika dokumenten.

1. Tillsyn – myndighetsutövning
2. Planering – byggande
3. Transporter
4. Vatten – avlopp
5. Natur – friluftsliv – boende
6. Energi – avfall – övrigt

Åtgärder

Handlingsplanen beskriver översiktligt vad som ingår i åtgärderna, en viktning av ekonomin samt när de är tänkta att vara klara. Handlingsplanen stöttas av ytterligare två dokument.

- 1) Uppslagsdelen som kort beskriver de nuvarande nationella målen med precisering av dessa samt de regionala målen och dessutom en sammanställning av åtgärder som Länsstyrelsen utpekat och de åtgärder som kommunen redan genomfört.
- 2) En detaljerad åtgärdslista med följande innehåll:
 - Förtydligande kring åtgärden
 - Inom vilken tidsram den ska genomföras
 - Ekonomi
 - Konsekvensanalys om åtgärden inte genomförs
 - Vem som är ansvarig (huvudansvarig samt i vissa fall delansvariga)
 - Vilket/vilka miljömål som åtgärden medverkar till att uppfylla
 - Vilken prioritet (medel eller hög) som åtgärden har.
 - Länkar till mer information kring hur åtgärden kan lösas

Utifrån kommande omständigheter kan komma att ändra prioriteringen. Det kan handla om extern finansiering, projekt inom länsstyrelsen, GR eller annan organisation som vi är nära knutna till och som planerar gemensamma projekt.

Ekonomi

När det gäller ekonomi så är det tydligt vad vissa åtgärder kommer att kosta eller vilken besparing de medför medan andra åtgärder först måste utredas vad gäller detta. För att ändå få en uppfattning om hur ekonomin kan komma att påverkas används i vissa fall symboler.

En pengastapel – god ekonomi, ingen kostnad utöver timkostnaden för redan anställd personal.

Två pengastaplar – medelgod ekonomi, små extrakostnader men bidrag finns eller kan sökas

Tre pengastaplar – dålig ekonomi men måste göras på grund av lagkrav eller annars mycket höga kostnader om några år.

En del åtgärder innebär ingen direkt besparing utan leder enbart mot miljömålet medan andra åtgärder både leder mot miljömålet och ger kostnadsbesparingar. I vissa fall är effekten ekonomiskt svår att sätta om då t ex utbildning av beställare inom kommunen både gör att man följer avtal men även att man kan styra bättre genom att upphandla med miljöhänsyn. Det förra innebär besparingar medan det senare kan innebära högre kostnader. Vilket som överväger är svårt att beräkna.

Översiktlig åtgärdslista

För mer detaljerad information om respektive åtgärd hänvisas till dnr. 11/0361 anteckning 10.

1. Tillsyn - myndighetsutövning

Åtgärd	Kort beskrivning	Ekonomi	Ansvarig	Genomförande
1.1 Tillsyn skolor	Genomlysning av underhållsplan, buller, ventilation, radon etc	Till viss del självfinansierat	MBN	2013 - 2015
1.2 Lödöse varv, ansvarsutred	Borde kunna bedrivas som tillsynsobjekt	Till viss del självfinansierat	MBN	2013 - 2015
1.3 Föreordnad mark, starta ansvars-utredning	Borde kunna bedrivas som tillsynsobjekt	40 tkr initialt därefter heltidstjänst (externt finansierad som i Ale)	MBN	2013 - 2015
1.4 Skrotbilar	Ta fram specifik checklista (flödes-schema) för snabba åtgärdanden	Beror på vilket ansvar kommunen beslutar tar	tekniska för kommunal mark, MBN	2013 - 2014
1.5 Omhändertag avfall som dumpats	Ta fram allmän checklista (flödes-schema) för snabba åtgärdanden	Beror på vilket ansvar kommunen tar	tekniska för kommunal mark, MBN	2013 - 2014
1.6 Samkörning av rutiner vid bygglov	Ta fram checklista för att få med allt (avlopp, kompost etc)		MBN	Pågår
1.7 Tillsyn av känsliga sjöar/vattendrag	Projekt för att knyta ihop N/P-värden med vad det är som ska skyddas, helheten viktigast	Gr/Länsstyrelsen 	MBN	2013 - 2020

1.8 Tillsyn av målarfirmor	Projekt från KEMI och Naturvårds-verket.	Till viss del självfinansierat	MBN	Pågår - 2013
1.9 Miljötillsyn av jordbruk	Avser bekämpningsmedel, farligt avfall, gödsel mm	Till viss del självfinansierat	MBN	löpande
1.10 Tillsyn fler-bostadshus	Avser egenkontroll, bristfällig dokumentation, radon, pcb, fukt, buller, legionella i vatten osv.	Till viss del självfinansierat	MBN	Pågår - 2015
1.11 Tillsyn enskilda avlopps-anläggningar	Tidplan upprättas och inventering görs för att sedan åtgärda de med störst brister.	600 tkr/år	MBN	Senast 2014
1.12 Tillsyn för-/lågstadieskola	Avser utomhusmiljön. Samordnas med länsstyrelsens temaår	BN betalar till MBN	BN	2014-2018
1.13 Minska kemikalier i skolan	Info vid tillsyn. För kemilärarna att i undervisningen ge alternativ till hushållskemikalier (husmorstips)		BN, MBN	2014-2020

2. Planering - byggande

Åtgärd	Kort beskrivning	Ekonomi	Ansvarig	Genomförande
2.1 DP med helhetssyn	Ändra arbetsätt så att alla parter kommer till tals tidigt i planarbetet istället för vid samråd.		SBN	pågår
2.2 Nybyggnation med gemensamma energikrav i VGR	Politiker, kommunchef och samhällsbyggnadschef arbetar med frågan i regionala nätverk.		KS	2013 - 2014
2.3 Planera för framtida översvämningsrisker	Anlägga fördröjningsdammar (Kungälv)	ca 2,5 Mkr	KS plan, SBN tekniska	2014 - 2020
2.4 Byggsamråd med energiråd	Vid nybyggnation ge råd som minimerar energianvändningen		SBN energiråd.	2013 - 2020
2.5 Planera för bilfria zoner	Tänk parkering, brevlådor och sophämtning utanför bostadsområden. Typ Bullerbyn i Kungälv.		KS plan	2013 - 2020
2.6 Braskaminer i förskolor	Vid strömavbrott finns värmestugor i alla kommundelar, annars mysfaktor.	Ca 300 tkr för samtliga	UB	2014 - 2016
2.7 Soldriven luftkonditionering i äldreboenden	När solen är som varmast ger den som mest el för att ge komfort till dem som är bundna vid sitt boende.	(2 kvm) 1,5-1,8 kWh kyla för 4-5 tkr	SBN energiråd, LEIFAB	2014-2016

2.8 Närvärme som ett alternativ i befintliga områden	Kommunen kan samordna detta för de som önskar och informera om det.		SBN energiråd	2014-2020
2.9 Planera för närhet med torg och slingrande gator	Ta med till FÖP:en för Lödöse och annan planering för att få ett levande samhälle.		KS SBN	2013-2020

3. Transporter

Åtgärd	Kort beskrivning	Ekonomi	Ansvarig	Genomförande
3.1 Samordnade varutransporter inom kommunens verksamheter	Ta upp vikten av transporternas lokala miljöpåverkan vid utbildning av beställargruppen.		KS	2013 - 2020
3.2 Utveckla gång- och cykelvägnätet. Ny gc-vägplan	Om ny gc-vägsplan behöver tas fram gör detta och arbeta sen efter denna.	3125 kr/m i snitt * 500 m/år = 1,6 Mkr/år	SBN tekn	2013 - 2020
3.3 För över interna resor från bil till buss/tåg	När tågtrafiken startar försök överföra de bilresor där restiden med tåg/buss är under 1.25 ggr.		KS	2013 - 2020
3.4 Anlägg säkra cykelparkeringar	Cykelparkeringar där cykeln låses in och även kan laddas i anslutning till stationen bör finnas.	Beror på lösning upp till 400 tkr	KS, plan	2013 - 2014
3.5 Cykelställ med tak	Cykelställ med tak på kommunala arbetsplatser	Ca 6 tkr/5 platser	KS, Leifab	2013 - 2014
3.6 Arbetsfordon/ anläggningsmaskiner, krav på bränsle och energieffektivitet	För bättre lokal luftmiljö bör även arbetsfordons miljöanpassas.		SBN, tekn, LEIFAB, KS	2014 - 2020
Märk upp GC-vägar	Mittstreck, symboler för gående/cyklar, avstånds- och hänvisningsskyltar		SBN, tekn	2013 - 2015
3.7 Leifabs ägardirektiv	När det gäller fordon och energianvändning bör samma krav ställas inom kommunen och Leifab		KS	2013
3.8 Ta fram parkeringsstrategi	Att användas i checklisten för DP		KS plan	2014
3.9 Spårbilar mellan Lilla Edet - Lödöse	Förstudie angående möjligheten till snabbare/mindre sårbart alternativ till buss	100 tkr	KS	2016
3.10 Arbeta för heltäckande kollektivtrafikenät	Löpande arbete med Västtrafik och för egna lösningar där så är möjligt för att öka tillgängligheten.		KS	löpande

3.11 Servicefunktioner i nya områden	Vid DP och FÖP planera för levande samhällen med servicefunktioner nära boendena.		KS SBN	Start 2014
3.12 Cykel/ridväg längs gamla E45	Ta med idén till FÖP för Lödöse om att nyttja den nya lokalgatan på gamla E45		SBN, tekn	Start 2013

4. Vatten – avlopp

Åtgärd	Kort beskrivning	Ekonomi	Ansvarig	Genomförande
4.1 Fastställ vattenskyddsområden	Där skyddsområden saknas, gäller ytvattentäkter och reservvattentäkter		SBN tekn, MBN	pågår
4.2 Upprätta VA-plan	Ta tag i de akuta och upprätta en plan för det långsiktiga arbetet	Ca 300 tkr	SBN tekn	2013-2015
4.3 Avloppsslam	En långsiktig strategi för omhändertagande av avloppsslam måste finnas	350-500 Mkr	SBN tekniska	
4.4 Uppströmsarbete avloppsreningsverket	För att minska att fel saker spolas ner måste information ut		SBN tekniska, MBN	2013 - 2020
4.5 Avloppsnät	Se över när det gäller läckage. 1) Uppdatera databas VA-system, 2) spåra felkopplingar, 3) undersöka och åtgärda trasiga ledningar		SBN tekn	2013 - 2014
4.6 Alternativ till avloppsreningsverk	För gemensamhetslösningar med dålig reningseffekt, utred alternativa lösningar, återför till lantbruk etc		SBN tekn	2013 - 2020
4.7 Dagvattennät	Planera för successiv övergång till lokalt omhändertagande av dagvatten		SBN tekn	2015 - 2020
4.8 Inventera kommunala livsmedelskällor	Inventera och planera för åtgärder från kök etc som minskar belastningen och tar tillvara på resurser (oljor, fett)		SBN tekn	2013-2014
4.9 Gästhamnen	Omhänderta latrin samt spolplatta i gästhamnen. Ger servicestopp som även kan generera turister.		SBN tekn	2016 - 2020
4.10 Dricksvattentäkter	Kartlägg risker		MBN	2013

4.11 Uppdatera ABVA	Samarbete kring frågan så bästa effekt nås		SBN tekn	2013
---------------------	--	--	----------	------

5. Natur - friluftsliv - boende

Åtgärd	Kort beskrivning	Ekonomi	Ansvarig	Genomförande
5.1 Rådgivning till skogsägare	Arbeta för att bevara värdefulla naturområden och våtmarker genom info till markägare.	256 tkr varav LONA-bidrag med 50%	MBN	2013 - löpande
5.2 Fortsatt kalkning	Kalka sjöar och verka för att detta ska fortsätta (kontakt med Länsstyrelsen)	Extern finansiering	MBN	2013 - 2020
5.3 Skapa fiskecenter på Inlandsjön	Undersök möjligheterna att göra detta som ett EU-projekt	EU-medel, kommunen lägger arbetstid	KFN, MBN	2012 - 2016
5.4 Kommunen remissinstans nya våtmarker	Får vi dessa ansökningar på remiss från Länsstyrelsen? Rutiner behöver ses över		MBN	2013 - 2020
5.5 Skydda värdefulla naturområden	Genom LONA-projekt verka för att områden med hotade arter får möjlighet att fortleva och utvecklas		MBN	2013 - 2020
5.6 Miljö- och familjedag i Ströms slottspark	Med trädgården som utgångspunkt mötas kring miljövänlig odling, kompostering, fågelholkar etc	30 tkr plus löneomkostnader (senast 100 tkr)	MBN	2012 -
5.7 Mål för ekologisk mat	För att arbetet inte ska avstanna om eldsjälens slutar behövs politiskt beslut i frågan	Låg, inom ram	KS	2014
5.8 Naturskola/ Skolskog	För att lära barn samspelet med naturen, beroendet av naturresurser etc. Främja lärandet genom annat rum	Beror på vilken kunskap som finns i organisationen	BN	2014 - 2020
5.9 Minimera körskador	Info till Leifab/skogsägare om effekterna av körskador		Leifab, MBN	löpande
5.10 Mer naturbete	Genom Västkustsstiftelsen kontraktera lantbrukare för ekologiskt naturbete		MBN	2013 - 2015
5.11 Stadsodling	Integrationsprojekt för dem som bor i lägenhet men inte har råd med kolonilott. Minskar ofta skadegörelsen i området.		KS, MBN	2015 - 2020
5.12 4H gård i Lödöse	I samarbete med lantbrukare skapa möjlighet till egen odling, rekreation med djur i närhet till det nya Lödöse		KS plan	2016 - 2020

6. Energi – avfall – övrigt

Åtgärd	Kort beskrivning	Ekonomi	Ansvarig	Genomförande
6.1 Utbilda kommunens beställarorganisation	Öka beställning inom avtal, med miljöhänsyn, energieffektivt och med färre transporter	Svår att beräkna 	KLK, Ewa huvudansvarig, Helena stöd	2013 - 2020
6.2 Avfall hanteras enligt A2020	Gemensamt GR dokument och samarbetsklimatet kan bli lidande om det inte följs	Beror på vilket system som upphandlas	SBN tekn	2013 - 2020
6.3 Informera företag om energispar	Öka kunskapen om besparingar genom styrning av ventilation, belysning (energirådgivning)	Extern finansiering	SBN energiråd	2013 - 2020
6.4 Smart eldning	Fortfarande många gamla ved- och oljepannor och fuktig ved. Erfarenhetsutbyte i Energirådgivning	Extern finansiering	MBN	2013 - 2020
6.5 Informera allmänheten om energisnål belysning	Energirådgivning	Extern finansiering	SBN energiråd	2013 - 2020
6.6 Mer småskalig elproduktion	Energirådgivning	Extern finansiering	SBN energiråd	2013-2020
6.7 Miljökunglig stöd till upphandlare	För att vid alla upphandlingar få med miljö- och energibiten	Låg, beror på vad som upphandlas	KLK	pågår
6.8 Strålning på kontoret	Strategi för krav på mobiltelefon, datorskärmar och headset vad gäller strålning (TCOs krav)		MBN	Start 2013
6.9 Kultur för turister	Leader-projekt för att långsiktigt bevara och utveckla kulturmiljöer	Leader-medel och arbetstid	KFN, MBN	Start 2013
6.10 Gräsklippare/arbetsredskap utan bensin	Projekt i miljösamverkan/Länsstyrelsen för att minska utsläppen		LEIFAB, MBN	Start 2013
6.11 Privat frukt – resurs istället för avfall	Under perioden då färsk frukt finns i samhället möjliggör att detta används i äldreboende och skolor		BN och ON kostnheten	Start 2013
6.12 Sätt kommunal profil	Profilerar kommunen som energismart. Tänka solceller etc där möjlighet finns	Beror på ambitionsnivå, 23 kr/W solceller	KS	2013
6.13 UV-index på hemsida	Som service för minskad hudcancer		KS kansli	2013
6.14 Mindre gasol i grillar	Projekt i miljösamverkan/Länsstyrelsen för minskad gasolanvändning		MBN	2014

6.15 E-handel - företagare	Arbeta för att få in mer e-handel inom det geografiska området t ex mat		KS näringsliv	2014 - 2015
6.16 Ny energiplan	Nuvarande blir inaktuell 2015	15% av tjänst	KS kansli	Start 2014
6.17 24/7 myndighet	Mindre papper, mer tid		KS kansli	2015
6.18 Räddningstjänst i NÄRFs regi	Nytt samarbete måste upprättas kring förebyggande arbete och insatser	Beror på avtalet	MBN	2014
6.19 Service av gasbilar	Regionalt projekt för att minska utsläppen av fordonsgas vid service/reparationer		MBN	2014 - 2016
6.20 Energiledningssystem	Checklista och handlingsplan för att innan åtgärder genomförs ta reda på energiförbrukning samt minskad energianvändning i befintlig verksamhet.	Låg, mycket är redan gjort genom Energieffektiviseringsstödet	KS	2015
6.21 Fastighetsnära insamling av farligt avfall	För att minska risken att det farliga avfallet hamnar i soppåsen			2014
6.22 Återbruk på ÅVC	Möjlighet att ställa sådant som andra kan vilja ta åt sidan på ÅVC så att återbruk är möjligt.			2013
6.23 Miljöpolicy	För att kommunen snabbt ska kunna ta ställning i olika externa och interna frågor			2015